

Kantine Novo College gezien vanuit raam van de docentenkamer

De 'Village' rond de AMV in het zuiden

SAMENWERKEN, MOTIVEREN EN ZO SNEL MOGELIJK LATEN PARTICIPEREN

Door Eva Klooster

Vooraf

Dit is het tweede artikel in een reeks over de samenwerking tussen ISK-onderwijs en opvang. LOWAN gaat op bezoek bij locaties waar – mede door samenwerking – positieve resultaten worden geboekt. Bijvoorbeeld bij het verbeteren van de motivatie en het mentaal welzijn van de AMV (Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling).

Dit keer staat het Novocollege – de ISK in Maastricht – centraal. Professionals van binnen en buiten de school leggen uit hoe zij samen 'the village to raise a child' vormen. Ze beschrijven het effect van duidelijke afspraken en het snel naar school kunnen. Maar ook wat helpt om de AMV te motiveren voor school en wat gezamenlijke activiteiten betekenen voor het mentaal welzijn van de jongeren.

Naast professionals komen ook AMV-leerlingen aan het woord die verblijven op een Proces Opvanglocatie AMV (POA) van het COA. Wat zijn volgens hen de voorwaarden om goed naar school te kunnen? De jongens benoemen hun positieve contacten met jongeren en professionals op school én bij het COA en zij vertellen enthousiast over het creatieve aanbod waaraan ze deelnemen. Waarmee zij, zonder het te weten, het verhaal van de professionals ondersteunen.

Onderwijs en opvang in Zuidelijk Heuvelland

Het Zuidelijk Heuvelland, ofwel gemeente Maastricht en de aangrenzende gemeenten, heeft een lange geschiedenis van nieuwkomersonderwijs en opvang van vluchtelingen. Al decennialang staat 'het opvangen van ontheemden' in de beleidsstukken van de gemeenten. Midden in het centrum van Maastricht staat een AZC waar in totaal 650 asielzoekers en statushouders verblijven. De gemeente Maastricht biedt deze opvang aan tot in ieder geval 2027.

In de gemeente Eijsden Margraten, in het groene heuvellandschap ten zuiden van Maastricht, staan twee POA-locaties van het COA voor ieder 48 AMV's. De eerste locatie bestaat uit verschillende kleinere wooneenheden, met daartussen een uitgestrekt grasveld. Even verderop staat een grote voormalige jeugdinrichting, hier is de tweede POA gevestigd. Vrijwel alle AMV's die verblijven op deze locaties gaan naar het Novo College in Maastricht. Eind februari 2025 start er een nieuwe POA met 35 jongeren, die dan ook naar het Novo College zullen gaan.

Op dit moment telt het Novo College 500 leerlingen, waaronder de bijna 100 AMV's op de POA's in de gemeente Eijsden Margraten en nog eens 75 AMV's die op andere locaties verblijven zoals in het AZC (18+), de KWG's en KWE's of in 'netwerkgezinnen'.

Op het Novo College zitten leerlingen uit meer dan 60 landen, wat enkele jaren geleden de aanleiding was om ISK Maastricht om te dopen tot Novo College. Novo staat voor nieuw, een nieuwe start in een nieuw land op een nieuwe school. Over wat er nodig is voor een goede start op een nieuwe school in een nieuw land gaat dit artikel.

'Maatwerk in contact met elkaar'

Frances Geene en Birgitte van Soest (connector en coördinator) ISK Maastricht

Bij een bezoek aan de ISK en de opvanglocaties valt die jarenlange ervaring en samenwerking rond AMV direct op. Coördinator Birgitte van Soest werkt sinds twaalf jaar op de ISK (en is deeltijd adviseur voor LOWAN). Samen met de huidige connector van het Novo College, Frances Geene, reflecteert zij op de samenwerking rond AMV. Wat is volgens hen de basis van goede samenwerking? Daarover zijn ze het snel eens. In ieder geval; elkaar goed kennen, duidelijke afspraken maken, snel starten en altijd zoeken naar maatwerk.

Frances: 'Het is niet één sleutel, het zijn meerdere sleutels die je moet omdraaien. We hebben veel profijt van onze duidelijke afspraken en vaste overlegstructuren, waaronder een pedagogisch didactisch overleg waar de jeugdbeschermers van NIDOS, mentoren ISK en begeleiders COA iedere zes weken de AMV-leerlingen bespreken. De jongeren zitten vrijwel direct na aanmelding in een klas. Voor de jongeren die een volledige schoolgang nog niet redden wordt een maatwerkplan gemaakt.'

Birgitte vult aan: 'Dan wordt er samen gekeken naar wat wél mogelijk is voor de jongeren, bijvoorbeeld starten met twee ochtenden school, met uitbreiding zodra de jongere beter in zijn vel zit en meer aankan.'

Duidelijke afspraken

En zo zijn er meer samenwerkingsafspraken die goed werken. Frances en Birgitte geven een paar voorbeelden. Te beginnen met de afspraken rond afwezigheid. Het werkt goed dat de COA-begeleiders iedere ochtend naar de ISK en naar de voogden mailen welke jongens geoorloofd afwezig zijn en dat begeleiders en voogden in Som kunnen zien welke jongeren ongeoorloofd afwezig zijn.

Een ander voorbeeld is dat de school wekelijks een lijst ontvangt waarin staat welke COA-begeleiders en welke voogden aan welke leerlingen zijn gekoppeld. Voor de bilaterale contacten weten professionals van de ISK en het COA elkaar snel te vinden.

Wat ook positief werkt is dat de jeugdbeschermers van Nidos naar de school komen om daar hun gesprekken te houden. Ook dat scheelt een heleboel onderwijstijd die leerlingen anders missen om met hun jeugdbeschermers buiten school af te spreken.

Twee dagen na aanmelding starten

Optimaal de onderwijstijd benutten is sowieso het adagium bij ISK Maastricht. De AMV kan, na aanmelding, binnen twee dagen op school starten. Zij komen dan in eerste instantie terecht in één van de vier AMV-klassen, die verdeeld zijn in: startklas, route 2, klas of praktijkroute klas. Niet alle AMV-leerlingen komen in de AMV-klas; de niet gealfabetiseerde jongens worden in een reguliere alfaklas geplaatst en de snelle 'leerders' gaan naar een reguliere route 3 klas.

Door de snelle plaatsing in klassen lukt het de school om structureel de AMV die naar Maastricht gaan, snel in het schoolritme te krijgen. Vanzelfsprekend is de schoolgang niet van alle jongeren optimaal, constateert

Connector Frances (links) en coördinator Birgitte (rechts)

Wat werkt in de samenwerking?

- Duidelijke afspraken over contact.
- Dagelijks meldingen verzuim.
- Wekelijks: lijst van COA-begeleiders.
- Zes-wekelijks: pedagogisch didactisch overleg met COA/Nidos over AMV-klassen.
- Nidos voert gesprekken met leerlingen op school.

En wat werkt voor de AMV-leerling?

- Duidelijke structuur: altijd dezelfde klas en docent.
- Altijd zoeken naar wat (wél) mogelijk is voor de individuele jongere: Maatwerk-plan.
- Nieuwe leerling? Twee dagen na aanmelding in de klas.

Frances, maar de organisatie en de plaatsing vormen geen drempels.

Een voordeel van het bij elkaar plaatsen van de AMV die op de POA wonen, is volgens Birgitte, dat er door de betrokken ISK-mentoren efficiënt overlegd kan worden met de jeugdbeschermers Nidos en COA-begeleiders van die locaties.

Ook conrector Frances herkent de voordelen van de aparte AMV-klassen in het kader van 'het snel kunnen starten' en de korte lijnen met de twee POA-locaties. Ze plaatst ook een kanttekening; óók het feit dat de AMV-klassen onderdeel vormen van een reguliere ISK-school heeft voordelen. De ervaring is dat de AMV hun sociale netwerk hierdoor verbreden, wat ook bijdraagt aan het mentaal welzijn van de leerlingen.

Frances: *'We zijn wel voorstander van het plaatsen van de AMV-groepen en de andere nieuwkomers in één schoolgebouw. In de pauze en na school zijn er geen belemmeringen om te socializen met elkaar en we zien dat de AMV-jongeren gewoon mixen in de school.'*

Voor het overleg over de jonge AMV die in netwerkgezinnen (OWG) verblijven, maakt de school aparte afspraken met de betrokken jeugdbeschermers van Nidos. Het welzijn van deze groep jonge AMV (gemiddeld tussen 12 tot 15 jaar) houdt de conrector wel bezig. Zij constateert dat bij de contacten met Nidos over deze jongeren, veel afhankelijk is van de inzet en de bereikbaarheid van individuele medewerkers. Door de jaren heen zijn er weliswaar goede contacten opgebouwd, maar door personeelwisselingen en hoge caseloads, vraagt de samenwerking met jeugdbeschermers continu aandacht.

Intensiever gaan samenwerken en heldere afspraken

Frances vertelt dat ze bij haar start als teamleider van de ISK Maastricht een school trof die al heel lang samenwerkte met de COA-opvanglocaties. *Het was een organische samenwerking die nog niet per se helemaal was vastgelegd. Als nieuwe teamleider hoefde ik er destijds alleen maar op voort te borduren.*

Dat laatste heeft ze gedaan, samen met haar managementleden, door de structurele overleggen met samenwerkingspartners en door hen de school in te halen. Met Nidos en COA wordt in het pedagogisch didactisch overleg onder meer gesproken over aanwezigheid en maatwerk bieden. Door intensiever met COA en NIDOS samen te werken is het contact met school steeds beter geworden, ziet Frances. Het is iets waar continu aan gewerkt dient te worden door de organisaties.

Frances, die inmiddels conrector is van het Novo College, constateert dat het met de AMV in de lessen nu goed gaat. Maar ze ziet ook dat de wereld van buiten de school zich binnen de school steeds meer opdringt. Ze somt op; AMV die negatieve berichten krijgen, die opnieuw moeten verhuizen, die in onzekerheid zijn en niet weten of hun ouders nog mogen of willen komen en de jonge AMV die zich niet goed voelt in een pleeggezin. Het zijn de dagelijkse emoties van de AMV die er ook tijdens schooltijd uitkomen.

We krijgen dagelijks veel mee van de emoties, bijvoorbeeld van individuele leerlingen die een boodschap over hun procedure van de voogd krijgen. Is het negatief, dan lopen ze vaak helemaal vast. Kortgeleden kregen onze leerlingen uit Jemen te horen dat ze mogelijk niet mogen blijven. Dat is heel sneu, het is een groep die juist wil leren. We hebben nu ook Syrische jongens waarvan de ouders niet komen. Een leerling is dan in opperste staat van verwarring, die heeft alles in werking gezet en alle verantwoordelijkheid genomen en dan lijkt het voor niets.

Het zijn al met al enorm veel uitdagingen waarmee deze leerlingen worden geconfronteerd. Wat kan er gedaan worden om hen te ondersteunen en hun schoolgang te bevorderen? Die vragen stel ik aan leerlingen, een docent en een zeer ervaren COA-teamleider.

Leerlingen aan het woord

'Ze geven ons het beste'

Hoe is dat om in het Zuidelijk Heuvelland te verblijven en in Maastricht naar school te gaan? Leerlingen van de AMV-klas van docente Joanna (waarover zo meer) willen er graag over vertellen. Mohammad Nour Mahmoud is het meest enthousiast aan het woord, zijn klasgenoten Bahooz en Mohamed vullen hem aan.

Ze zijn respectievelijk negen, zes en vier maanden in Nederland. Ter Apel duurde voor de een langer dan de ander en ISK Maastricht is niet de eerste school voor

Mohamed, die eerder vier maanden in Eindhoven heeft gewoond. Op de ISK Maastricht en bij POA Eijsden Margraten zijn ze geland, blijkt uit de verhalen.

School vinden ze goed, zeggen ze direct. Wat ze het liefste doen, weten ze ook. De NT2-lessen van Joanna, *'Ze is the best, ze zorgt voor ons.'* Verder tekenen, drama, muziek, koken. En oh ja, naar Toverland. *'We gingen vorig jaar met de bus naar Toverland, met iedereen. Echt heel leuk, heel leuk! We waren heel blij die dag!'*

En dan sommen ze beurtelings nog meer op.
'Leraren, studenten. Ze zijn aardig met ons allemaal. Ze geven ons de beste studie.'
'Studie, koken, activiteiten en Toverland'
'Drama en muziek. Nederlands leren, vrienden.'
'Leren, keuken, sport, tekenen.'

Over tekenen zijn de leerlingen enthousiast. Mohammed vertelt graag over zijn kunstwerk. En hij wil ermee op de foto, want zijn kunstwerk is uitgekozen voor een Mensenrechtenproject van de gemeente. Het Novo College heeft in februari 2025 met dit project een prijs (derde plaats) gewonnen.

En verder benoemen zij vrienden en creatieve activiteiten als heel waardevol. Ze vinden het fijn dat ze bij de ISK Maastricht niet alleen NT2-lessen volgen,

want soms is de concentratie weg en de energie even op.

'Als je negen uur moet leren, zitten, kan je brain het niet makkelijk. Sporten, voetbal, tekenen, drama helpt. We kennen geen drama in Syrië, maar het is toch leuk.'

'Als je kan spelen, is het heel goed voor ontspanning.'

'En muziek. Dat is ook afleiding.'

Even eensgezind positief zijn ze over de opvang. Waarom? Zelf denken ze dat het komt door de COA-medewerkers die voor een goede sfeer zorgen en veel activiteiten organiseren, waardoor ze een band hebben opgebouwd. Met de begeleiders maar ook met elkaar, benadrukken zij. Ook al komen ze uit andere regio's, uit andere clans en hebben ze verschillende culturele en religieuze achtergronden. *'Hier zijn we als een familie',* bevestigen ze. Spraakzame Mohammed is nog geen half jaar in Nederland en licht zijn antwoorden graag toe in het Engels, of in combinatie van de talen.

We komen van Syrië van een ander gebied, een andere city, ander life, andere clan. Maar hier hebben we geen conflicten, hier we are like brothers, of course.

COA prachtig, wallah, COA doet de beste! They do what they can do, they give us the best, they do activity. Give us everything, respect. They make us feel like we are family'. Bij COA komt iedereen je wakker. Is een klein beetje familie.

'Ik geef praktische handvatten voor de toekomst en dan volgt de motivatie' **Joanna Calmes, docente AMV-klas**

Vooruit laten denken

De laatste jaren is er veel te doen over de schoolgang van de AMV. En over de vraag hoe professionals kunnen bijdragen aan het verminderen van schoolverzuim? Vaak opgetekende adviezen zijn: zorg voor verbinding én voor een duidelijk lesprogramma met vaste docenten. Mede om direct structuur te

Docente Joanna Calmes

Wat werkt bij het motiveren van leerlingen? Docente AMV-Klas Joanna:

- Focus op persoonlijke toekomst terugbrengen.
- Praktische handvatten bieden voor toekomst.
- Laten inzien 'in Nederland heb je taal nodig'.
- Breng spelelement of ontspanning in de les.

bieden heeft de ISK Maastricht AMV-klassen met een vaste docent en een vast lokaal in de school.

Joanna is een van die docenten die haar eigen AMV-klas heeft. Zij is ook zo'n docent, waar je al over hebt gehoord, ver voordat je haar hebt ontmoet. Want in de school is het geen geheim dat leerlingen graag bij haar in de klas zitten. Ik bezocht haar klas op twee momenten in het jaar.

Laten inzien 'in Nederland heb je de taal nodig'

Van achterin in de klas valt me dit op. Alle gezichten zijn gericht op het bord en iedereen zit rechtop. Docente Joanna staat voor de klas. Zij oefent woorden met haar leerlingen en gebruikt daarvoor een plaatje van een badkamer, geprojecteerd op het bord. Ze wijst de verschillende onderdelen aan. Kraan, bad, putje, plank... Vingers gaan omhoog, sommigen wachten op hun beurt, maar antwoorden worden ook door elkaar heen geroepen. Als ik naar de leerlingen kijk, lijkt er voor hen meer van af te hangen. Een wedstrijd met woorden die ze herkennen. Daar zit een gedachte achter, vertelt Joanna later. Bij alles wat ze doet, maakt ze een koppeling naar de toekomst van de jongeren. En naar hoe zij zich in de toekomst zo goed en zelfstandig mogelijk kunnen redden.

Ze moeten gaan voelen 'in Nederland heb ik de taal nodig'. Als jij met budgettering of belasting aankomt, of je geeft ze een lesje over een eigen bedrijfje beginnen, dan denken ze 'ik heb die taal ook nodig, want anders gaat het me niet lukken'. Ik geef ze gewoon wat handvatten mee om zelfstandig te kunnen zijn en om een beetje rust te krijgen. En daar hoort zeker ook Nederlands bij, dat is prioriteit nr. 1. En als je ze praktische handvatten geeft om hier te leven, wordt het Nederlands leren ook interessant. Dán voelen ze ook die intrinsieke motivatie.

Natuurlijk krijgt Joanna ook regelmatig de vraag 'Waarom moeten we Nederlands leren? Ik wacht wel eerst de uitspraak van de IND af'. Er zal geen docent zijn die deze vraag niet herkent, vermoedt Joanna. En dat is begrijpelijk, gezien alle onzekerheid over procedures. Maar wat haar betreft is het 'leren vooruitdenken' het enige werkzame alternatief.

Leren nadenken over de eigen toekomst

Joanna weet hoe moeilijk het is voor jongeren die jarenlang van dag tot dag en voor de familie hebben geleefd, om na te denken over hun eigen ontwikkeling. AMV's hebben steun nodig als het gaat om echt vooruit te kijken naar hun persoonlijke ontwikkeling.

Wat zijn je interesses? Welke beroepen en stappen horen daarbij? Wat is je doel voor 2025? Dat zijn voor ons doodnormale vragen. Maar als je zo lang in een overlevingsstand staat, is de vraag meer hoe overleef ik van dag tot dag? Nadenken over de stappen voor je

toekomst is zo'n proces. Maar processen kun je aanleren. Het is aan ons om ze daarbij te steunen. Ik geef aan dat die problemen en onzekerheden nog wel blijven voorlopig, ook als je thuis zit, ook als je hier op school zit. Dus kunnen we net zo goed die tijd benutten om er het beste van te maken en te kijken wat je allemaal wél kan en waar we heen kunnen samen en hoe we daarbij kunnen helpen.

Het werkt om de focus van de jongeren terug te brengen naar hun eigen persoonlijke ontwikkeling en mogelijkheden. Joanna herkent inmiddels het proces, waarin AMV's weer voorzichtig plannen gaan maken en waarin ze ook begrijpen dat ze de taal nodig hebben. Dan zijn ze op de goede weg, ziet Joanna, want dan gaan ook de resultaten omhoog.

'In de keuken let de AMV beter op dan andere leerlingen'

Noortje Valkenburg, onderwijsassistent kooklessen

Die combinatie van praktijkervaring opdoen gericht op zelfstandigheid en Nederlands leren komt ook terug in de keuken. Noortje Valkenburg is met haar 22 jaar het jongste teamlid. Als onderwijsassistent zwaait ze de scepter in de keuken. Sinds een jaar leert ze de jongeren koken en het moet gezegd; voor haar lessen wordt weinig verzuimd. Het liefste geeft ze les aan AMV-leerlingen, omdat de lessen voor hen echt een duidelijk doel hebben. Ze moeten voor zichzelf kunnen koken en letten beter op, ziet Noortje.

AMV's letten beter op omdat ze zichzelf moeten redden in de avond en ze moeten voor elkaar koken en voor zichzelf kunnen zorgen. Ze hebben veel vragen 'hoe moet ik dit doen en hoe kan ik het beste doen'? In mijn AMV-klassen vertel ik erbij waar ze producten kunnen kopen. Of ze vragen al uit zichzelf hoeveel het kost? In het begin ben ik best wel streng. Ik geef duidelijke instructies. Ik maak eerst het gerecht. Dan mag er ook niet gepraat worden. Ik wil dat je echt fully focust op wat ik maak. En daarna gaan zij koken. Als ze goed bezig zijn, en dat weet iedereen, dan gaat er een rustig muziekje aan. En daarna is het gewoon echt verbinden. Door middel van eten en een muziekje op de achtergrond.

Noortje Valkenburg, onderwijsassistent kooklessen

Natuurlijk zijn nog niet alle jongens die net op school zijn, gewend aan het idee dat ze een kookles krijgen. Maar volgens Noortje verandert dat al snel als ze zien dat andere leerlingen enthousiast zijn. En koken biedt ook ontspanning en verbinding, terwijl je tegelijkertijd bezig bent met taal, zonder je daarbij boeken gebruikt.

Sport, drama, muziek en koken vinden ze leuk. Bij sport kunnen ze stoom afblazen, maar het moet je wel liggen. Datzelfde is met koken. Er zijn leerlingen bij die echt zoiets hebben van 'nou, dat is niet voor mij'. Maar meestal merk je, als er één gaat, dan volgt de rest. Hetzelfde met verzuim, eigenlijk.

'Je kan alleen met deze jongeren werken door ze eerst te ervaren'

COA locatiemanager POA Gini de Vries-Slawecki

Gini de Vries-Slawecki is de locatiemanager van POA Cadier en Keer. Zij werkt al vele jaren met jonge vluchtelingen en kent vele locaties en scholen. Met enig recht van spreken vertelt ze over wat er nodig is voor de AMV. Op haar huidige locatie verblijven 48 AMV's, in vier aparte wooneenheden met ieder een eigen keuken en woonkamer.

Het opdelen van de grote groep, in kleine groepen, werkt wat Gini betreft 'fantastisch'. Er wordt gekookt, samen gegeten en er wordt veel samen gedaan. Dat de sfeer op de POA-locatie overwegend positief is, is mede het resultaat van de inspanningen van het team dat zorgt dat er veel te doen is op het terrein.

Fijne ligging: rustige omgeving en aparte kleine wooneenheden

Over de samenwerking rond en de begeleiding van de AMV wil ze graag vertellen. Maar een gesprek daarover kan niet zonder een rondleiding. Want als ervaren locatiemanager herkent ze inmiddels het belang van een fijne locatie en ligging. De locatie biedt geborgenheid, ruimte, rust en terwijl Maastricht, waar de jongens naar school gaan, niet te ver weg ligt. Het

helpt allemaal mee om weer rust te krijgen in deze jonge levens.

Wat ik door de jaren heb gemerkt, is dat de locatie én de ligging van de locatie cruciaal zijn. Wij zitten hier in het groen en hebben veel voorzieningen als het gaat over sporten. We kunnen naar buiten en dat is echt bijzonder... We hebben wel veel zelf bedacht ook, want je moet ook wel wat creatief zijn en dat levert veel op. We hebben nu een muziekruimte en een fietsenwerkplaats en met mooi weer hebben we een zomertent. Dan kunnen ze buiten chillen, zoals ze dat in hun eigen land ook gewend zijn, buiten op de tapijten.

Direct naar school, desnoods met individueel plan

De opvang én de school betekenen veel voor de jongens, weet Gini. Ook al komen ze moeilijk uit bed voor school, toch is iedere dag dat het wel lukt van betekenis. Dat betekent namelijk, ziet Gini, dat er weer een stip op de horizon verschijnt.

Dus ja, wat betreft Gini, gaan alle jongens die op haar locatie aankomen zo snel mogelijk naar school. En gelukkig zijn ze twee dagen na aanmelding bij de ISK Maastricht welkom. Maar is dat wel haalbaar, gezien alles dat de AMV heeft meegemaakt? Is het niet beter om hen eerst een rustige start te bieden met een paar uur activiteiten? Dat is een vreemd idee, reageert Gini direct.

Locatie-manager Gini de Vries-Slawecki

Wat werkt voor de jongeren? Locatiemanager Gini de Vries-Slawecki

- Opvanglocatie: rustige omgeving met stad dichtbij.
- Aparte woonheden met keukens voor 12 jongens.
- Gezamenlijke activiteiten doen die verbinden.
- Direct naar school, desnoods via individueel aangepast plan.
- Professionals met ervaring in ieder team.

Waar staat dat mensen met problemen niet naar school kunnen? Waarop is dat gebaseerd? Als het echt niet gaat, moet dat door mensen met specialisme vastgesteld worden, niet door het COA of de school. Maar persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat jongeren zo snel mogelijk vanuit een rustige omgeving naar school moeten, omdat het helpt weer in het ritme te komen. Het is een golfbeweging of jongeren naar school gaan. Dat is echt van alle tijden. Er zijn scholen die mij aanspreken alsof er een nieuw probleem speelt, dat is niet zo. Dit is altijd dezelfde problematiek geweest. Misschien is er door de huidige politieke situatie van nu wel meer stress, zeker bij Syrische jongens. Maar ook die willen soms juist wel naar school, omdat ze dan kunnen delen. Structuur kan enorm helpen. Er gebeurt veel waar ze geen grip op hebben, daar ligt juist het probleem. Het zijn gewoon normale jongeren, maar ze hebben een totaal andere achtergrond en missen vooral basisveiligheid. Als je kijkt wat trauma-gerelateerd gedrag doet, in het lichaam en in de geest, is het allemaal heel verklaarbaar.

Leer de doelgroep eerst goed kennen

Het is een kwestie van samen zoeken naar wat nodig is om de schoolgang te bevorderen. Regels moeten er natuurlijk zijn, maar met versterken van de motivatie en het psychisch welzijn bereik je meer. Gini zag door de jaren heen dat een deel van de professionals moeite heeft te accepteren dat het niet direct lukt om alle jongens in een schoolritme te krijgen.

Je ziet vaak dat de oprechte ambitie om jongeren echt goed naar school te krijgen en in te laten passen in onze maatschappij, bij die mensen ook zorgt voor een oordeel over jongeren als ze dat niet doen. Maar dan ga je in strijd zitten in plaats van te onderzoeken hoé krijgen we dat bij de jongeren wat ze nodig hebben, dus verlies je elkaar. Ik adviseer professionals om de flexibiliteit in zichzelf te blijven zoeken. En ik weet ook wel, veel leerkrachten zitten juist op regels en structuur. En dat zit ook wel op dat stukje aanvaarden dat het met deze doelgroep niet met straffen of niet met een wijzend vingertje te benaderen is. Want wat hebben deze jongeren nou nog te verliezen? Daar waar door leerkrachten heel strak en dominant wordt ingezet, zie je veel meer conflicten. Terwijl deze jongens echt wel ook gevoel hebben voor dominantie en strakke regels, maar het is de wijze waarop. Het cultuuraspect speelt gewoon enorm.

Locatiemanager Gini herkent ook in haar eigen werkveld de reflex van professionals, die de doelgroep nog niet kennen, om in de 'beheersing en regels te schieten'. Die methode werkt niet, merkt ze op. Niet dat je moet 'pamperen', maar het is zoals met opvoeden, een kwestie van meebewegen. En dat lukt pas als je deze jongens echt hebt leren kennen.

Nieuwe teamleden, zonder ervaring met deze groep, koppelen we daarom als het enigszins kan aan een ervaren medewerker. Ze kunnen rustig aan meekijken en soms

zelf dingen overnemen. En veel gesprekken voeren. De theoretische kennis is je basis van school, maar de rest is ervaren, meekijken, meevoelen. Na twee maanden krijgen ze contact met de jongeren en dan komen ze in aanraking met de verhalen vanuit de jongeren. En dan begint dat hele proces te lopen. Want je kunt niet weten wat je niet weet. En je kunt niet voelen wat je nooit hebt gevoeld. Dus je moet het ervaren. Dat moeten we ook aanvaarden. Het heeft gewoon tijd nodig.

Wat werkt bij samenwerking? De doelgroep kennen en maatwerk

Gini heeft in haar werkzame leven vaker gemerkt dat de samenwerking met scholen die ervaring hebben met deze doelgroep beter loopt. Waarom dat is volgens haar? De overleggen vinden dan minder plaats vanuit het 'beheersaspect' en regels. Ze zijn kortom beter afgestemd op de behoeften van de individuele AMV, van wie de schoolgang instabiel is. Met het accepteren van de 'golfbeweging' zoals Gini de wisselende schoolgang noemt, kan een constructiever overleg over individueel maatwerk plaatsvinden als het gaat om het verbeteren van de schoolgang. En dat kan voor de één een kortere schooldag zijn, voor de ander sporten en voor weer een ander een goed mentorgesprek.

Met verbindende activiteiten het mentaal welzijn versterken

Wat volgens Gini over de hele linie helpt, is het versterken van het mentaal welzijn door middel van 'verbindende activiteiten'. Op de woonlocatie lukt dat onder meer via samen eten, samen sporten, een spelletje in de huiskamer of samen muziek te maken. Want nu we het er toch over hebben: in een van de huisjes op de POA-locatie heeft haar team een muzieklokaal gebouwd en wat betreft Gini was dit een van hun beste initiatieven. De onderlinge banden van de bewoners zijn beter en er zijn minder spanningen.

Samen muziek maken zorgt ervoor dat je minder incidenten hebt. Want muziek maak je samen als individuen. Mooie, kleine en niet zo kostbare initiatieven kunnen heel veel effect hebben. Muziek is ook een beschermjas, er zit een andere verdieping in, het doet iets met het huiselijke. Dat is neurologisch bewezen. Zo simpel kan het zijn.

Waar het uiteindelijk om gaat....

Aan het einde van ons gesprek wil Gini nog graag iets toelichten. Waar het uiteindelijk allemaal om allemaal om gaat, benadrukt ze, is dat professionals met elkaar samen deze jongeren ondersteunen bij het optimaal 'functioneren als mens'.

Het is niet dat je ze moet pamperen of dat je ze moet verwennen. Het kan met momenten leuk zijn, maar het kan ook schuren als je stevig moet zijn. Het is letterlijk opvoeden, maar dan vanuit onze rol. Eigenlijk is alles wat wij en de school doen een middel om tot dat hogere doel te komen; hoe functioneer je als mens? En dat gaat ook over hoe je met mensen omgaat, over de sociale context, over verantwoordelijkheden nemen, bij jezelf blijven, contact leggen, flauwekul kunnen maken, over meisjes of de hele simpele alledaagse dingen die ieder mens tegenkomt.

Als dat lukt, dan hebben we het goed gedaan.

